

UCHWAŁA NR *XII-135/2015*
RADY MIEJSKIEJ W LĘBORKU

z dnia *18.09.* 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Miasta Lęborka
na lata 2015 - 2018**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz.594, z późn. zmianami), art.87 ust.3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz.1446, z późn. zmianami);

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Lęborka na lata 2015 - 2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lęborka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Sprawdzono pod względem
formalno - prawnym

RADCA PRAWNY

Dorota Bodnar

SI-148/86

PRZEWODNICZĄCY RADY

Maciej Szreder

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XII-135/2015 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 18.09.2015 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Miasta Lęborka
na lata 2015 - 2018

Stan istniejący przedstawia się następująco:

Do dnia 31 grudnia 2014 roku obowiązywał Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Lęborka na lata 2010 - 2014, który był przyjęty Uchwałą Nr LVIII-501/2010 Rady Miejskiej w Lęborku z dnia 28 września 2010 roku.

Potrzeba i cel podjęcia uchwały:

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz.1446, z późn. zmianami) Burmistrz Miasta jest zobowiązany do sporządzenia na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami. Celem gminnego programu opieki nad zabytkami jest zahamowanie degradacji substancji zabytkowej i zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Gminy Miejskiej Lębork. Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Miasta Lęborka na lata 2015-2018 uzyskał wymaganą prawem opinię Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i podlega przyjęciu przez Radę Miejską w Lęborku.

Różnica między istniejącym a projektowanym stanem prawnym:

Uchwalenie programu wypełnia wymóg ustawowy, jednocześnie pozwala zebrać w jednym dokumencie informacje dotyczące aktualnego stanu ochrony zabytków jak i zamierzeń miasta w tym zakresie w najbliższych latach. Umożliwi to też monitorowanie podejmowanych działań i ocenę postępów w zakresie szeroko pojętej opieki nad zabytkami.

Przewidywane skutki społeczne i gospodarcze:

Określenie w programie działań zmierzających do zachowania i poprawy stanu dziedzictwa kulturowego miasta Lęborka przyczyni się do podniesienia świadomości tożsamości kulturowej, jakości życia i atrakcyjności turystycznej miasta oraz jego promocji w regionie.

Skutki finansowe związane z wejściem w życie uchwały, źródło finansowania:

Podjęcie uchwały nie wywołuje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu miasta, w związku z czym nie określa się źródeł finansowania. Konkretnie działania w kolejnych latach będą się odbywały w oparciu o corocznie uchwalany budżet miasta, gdzie zostaną zaplanowane stosowne kwoty.

NACZELNIK WYDZIAŁU
ARCHITEKTURY

mgr inż. arch. Wojciech Jurak

Załącznik do Uchwały Nr XII-135/2015
Rady Miejskiej w Lęborku
z dnia 18.09.2015r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LĘBORKA na lata 2015-2018

Spis treści

1.	Zadania samorządu z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami	4
2.	Uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami – uregulowania prawne wynikające z Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku	4
3.	Inne źródła prawne.....	6
3.1	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.....	6
3.2	Ustawy i rozporządzenia.....	6
3.3	Międzynarodowe konwencje, programy i porozumienia, określające zasady ochrony zabytków	7
4.	Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zabytków.....	7
4.1	Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami o znaczeniu krajowym.....	7
4.1.1	Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.....	7
4.1.2	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015.....	8
4.1.3	Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014 –2017.....	8
4.2	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa	9
4.2.1	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	9
4.2.2	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013.....	10
4.2.3	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.....	11
4.2.4	Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2011 - 2014	11
4.3	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie powiatu	12
4.3.1	Program opieki nad zabytkami powiatu lęborskiego.....	12
5.	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie miasta ...	13
5.1	Projekt Strategii Rozwoju Miasta Lęborka (w trakcie opracowywania).....	13
5.2	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Lęborka	14
5.2.1	Cele rozwojowe polityki przestrzennej.....	14
5.2.2	Kierunki zagospodarowania przestrzennego, polityka przestrzenna.....	14
6.	Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta Lęborka	16
6.1	Wykaz zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków	16
6.1.1	Rejestr zabytków.....	16
6.1.2	Inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	17
6.1.3	Inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.....	19
6.2	Wykaz zabytków ruchomych	21
6.2.1	Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków.....	21

6.2.2	Wykaz zabytków ruchomych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	22
6.3	Wykaz zabytków archeologicznych	23
6.3.1	Rejestr zabytków archeologicznych.....	23
6.3.2	Ewidencja zabytków archeologicznych.....	23
7.	Określenie celu, zadań i kierunków działania wynikających z programu opieki nad zabytkami	25
7.1	Priorytety Programu Opieki nad Zabytkami	25
7.2	Zadania i działania w zakresie opieki nad zabytkami	26
8.	Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	27
9.	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami.	28

1. Zadania samorządu z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami

Opracowanie programu opieki nad zabytkami jest zadaniem własnym samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku, art. 87 ust. 1 burmistrz sporządza program na okres czterech lat. Program przyjmuje Rada Miejska, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 87 ust. 3). Dwa lata od ogłoszenia w dzienniku urzędowym burmistrz sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Miejskiej (art. 87 ust. 4 i 5).

Ustawa nakłada na organy administracji publicznej obowiązek (art. 4):

- zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowania i utrzymania;
- zapobiegania zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- przeciwdziałania kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- kontroli stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami definiuje pojęcie opieki nad zabytkiem. Nakłada na jego właściciela lub posiadacza obowiązek zapewnienia warunków (art. 5):

- naukowego badania i dokumentowania zabytku,
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości, popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami winna być uwzględniana również w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania z zakresu ochrony zabytków zawarte są również w Ustawie z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 594, z późn. zm.). Art. 7 ust. 1 pkt. 9 stanowi, iż „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

2. Uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami – uregulowania prawne wynikające z Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku określa sposób i formy sprawowania ochrony zabytków, reguluje pojęcie zabytku, określa kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, oraz formy finansowania i ewidencjonowania.

Art. 3. definiuje określenia użyte w ustawie:

- 1) zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
- 2) zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt. 1;
- 3) zabytek ruchomy – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt. 1;
- 4) zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

- 5) instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami – instytucja kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami;
- 6) prace konserwatorskie – działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;
- 7) prace restauratorskie – działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań;
- 8) roboty budowlane – roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku;
- 9) badania konserwatorskie – działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;
- 10) badania architektoniczne – działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń;
- 11) badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;
- 12) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 13) historyczny zespół budowlany – powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 14) krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
- 15) otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Art. 4. określa sposób sprawowania ochrony nad zabytkami przez organy administracji publicznej: ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych, umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie; zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków; udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków; przeciwdziałania kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę; kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków; uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 5. określa warunki opieki i ochrony nad zabytkami przez właściciela lub posiadacza obiektu, obiektów. Opieka nad zabytkiem polega na zapewnieniu warunków do: naukowego badania i dokumentowania zabytku, prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości, popularyzowania i upowszechnienia wiedzy o zabytku oraz jego znaczenia dla historii i kultury.

Art. 6. definiuje przedmiot ochrony. Przez zabytek rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (Art.3.). Ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania:

- zabytki nieruchome; za zabytki nieruchome uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji;

- zabytki ruchome; za zabytki ruchome uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytki archeologiczne są pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyskami, kurhanami, relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej; Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7. Reguluje formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków
  - zgodnie z **art.9.** Ustawy do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku;
  - zgodnie z **art. 10.** Ustawy do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia, lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę;
  - sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;
- uznanie za pomnik historii

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice (art.15.);
- utworzenie parku kulturowego

w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 16.);
- ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami...; art.7 pkt 4).

3. Inne źródła prawne

3.1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 roku) - art. 5. art. 6 ust. 1 i art. 86.

Art. 5 Konstytucji „Rzeczypospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego (...). Istotnym elementem tego dziedzictwa są zabytki, które w swych niematerialnych wartościach są dobrem wspólnym”. Art. 82 Konstytucji wskazuje, iż obowiązkiem Obywatela (...) jest troska o dobro wspólne”.

3.2 Ustawy i rozporządzenia

- **Ustawa** z dnia 8 marca 1990 roku o **samorządzie gminnym** (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 594, z późn. zm.) - art. 7 ust. 1 pkt. 9;
- **Ustawa** z dnia 27 marca 2003 roku o **planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 199, z późn. zm.);
- **Ustawa** z dnia 7 lipca 1994 roku **Prawo budowlane** (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 1409, z późn. zm.);

- **Ustawa** z dnia 27 kwietnia 2001 roku **Prawo ochrony środowiska** (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 1232, z późn. zm.)
- **Ustawa** z dnia 16 kwietnia 2004 roku **o ochronie przyrody** (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 627, z późn. zm.);
- **Ustawa** z dnia 21 sierpnia 1997 roku **o gospodarce nieruchomościami** (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 782, z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Ministra Kultury** z dnia 14 maja 2004 roku **w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem** (Dz. U. Nr 124, poz. 1305).

3.3 Międzynarodowe konwencje, programy i porozumienia, określające zasady ochrony zabytków

- Postanowienia konferencji w Atenach w 1931 roku (Karta Ateńska), uchwalona na IV Kongresie CIAM w Atenach w 1933 roku;
- Postanowienia i uchwały II międzynarodowego kongresu architektów i techników zabytków w Wenecji w 1964 roku - Międzynarodowa Karta Konserwacji i Restauracji Zabytków i Miejsc Zabytkowych (Karta Wenecka) przyjęta w 1964 roku kontynuująca zasady Karty Ateńskiej;
- Konwencja W sprawie Ochrony Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego przyjęta 16 listopada 1972 roku w Paryżu na 17 sesji Konferencji Generalnej ONZ dla Wychowania, Nauki i Kultury UNESCO; konwencja ratyfikowana przez Polskę 6 maja 1976 roku – opublikowana w Dz.U. z 1976 roku, Nr 32, poz. 190;
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego dot. potrzeby działania w obszarze kultury, w szczególności ochrony dziedzictwa kulturowego;
- Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Architektonicznego Europy; Grenada, 3 października 1985 roku;
- Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską – 1993 roku, art. 151;
- Europejska Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Archeologicznego (poprawiona), sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 roku, przyjęta i ratyfikowana przez RP 13 grudnia 1995 roku, opublikowana w Dz. U. z 1996 roku, Nr 120, poz. 564;
- Karta Miast Europejskich w XXI wieku (Nowa Karta Ateńska), publikacja przez Europejską Radę Urbanistów w 1998 roku;
- Karta Krakowska, opracowana na Międzynarodowej Konferencji Konserwatorskiej w Krakowie w 2000 roku - dotyczy zasad konserwacji i restauracji dziedzictwa architektoniczno-urbanistycznego;
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji 22 października 2000 roku, w imieniu RP przyjęta i ratyfikowana przez Prezydenta 24 czerwca 2004 roku, opublikowana w Dz. U. z 2006 roku, Nr 14 poz. 98;
- Dokument w sprawie Edukacji Konserwatorów-Restauratorów Dzieł Sztuki i Warunków Uprawniających do Wykonywania Zawodu zatwierdzony przez IV Generalne Zgromadzenie ENCoRE (Europejska Sieć Szkolnictwa Wyższego Konserwatorskiego) w Toruniu z 8-9 maja 2003 roku (wspólny z ECCO);
- Agenda Terytorialna UE i Karta Lipska w sprawie Zrównoważonych Miast Europejskich przyjęta w maju 2007 roku na posiedzeniu Rady Ministrów Odpowiedzialnych za zagospodarowanie przestrzenne;
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2014-2020;
- Program „Kreatywna Europa” na lata 2014-2020, zatwierdzony w dniu 19.11.2013 roku przez Parlament Europejski.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zabytków

4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami o znaczeniu krajowym

4.1.1 Uzupelnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020

Dokument jest uzupełnieniem Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Jest aktem rządowym w sferze kultury. Jednym z jego podstawowych celów strategicznych jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju kulturowego regionów w Polsce.

Misją Narodowej Strategii Rozwoju Kultury jest: „zrównoważony rozwój kultury, jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski,

wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów." Program opieki nad zabytkami winien stawiać sobie powyższe zadanie jako cel nadrzędny.

Priorytety przyjęte w Narodowej Strategii Rozwoju Kultury:

- Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe;
- Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Wśród najważniejszych celów strategicznych państwa w zakresie ochrony zabytków według Narodowego Programu Kultury - ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego powinny znaleźć się w pierwszej kolejności:

- przygotowanie skutecznego systemu prawno – finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa;
- poszukiwania instrumentów wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej;
- ograniczenia uznaniowości konserwatorów poprzez nałożenia na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowanie;
- intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych.
- „umiejętnego wkomponowania zadań z obszarów kultury w plan rozwojowy regionu, przy założeniu, iż rozwój kultury wspiera poprawę jakości potencjału regionu w dziedzinie kapitału intelektualnego oraz kapitału społecznego.

Rolą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostek samorządu terytorialnego jest motywowanie społeczności do partycypacji w funkcjonowaniu sfery kultury, w tym do dobrowolnego udziału w finansowaniu instytucji i wydarzeń kulturalnych oraz twórców za pomocą stworzonych narzędzi podatkowych. W tym celu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz samorządy powinny rozszerzyć obowiązki odpowiednich komórek swoich urzędów w zakresie promocji społecznej odpowiedzialności obywateli za kulturę (wspólne kampanie promocyjne, powstawanie społecznych paneli eksperckich i ciał doradczych związanych z możliwością pozyskania dodatkowych funduszy na kulturę w regionach).

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej w równym stopniu zadaniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jednostek samorządu terytorialnego i instytucji kultury staje się pozyskanie środków na kulturę z funduszy strukturalnych oraz innych środków Unii Europejskiej. W tym celu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz samorządy powinny zapewnić odpowiednie środki na wkład własny do projektów realizowanych w sferze kultury.

Celem częstokwim w Narodowej Strategii Rozwoju Kultury jest m.in. zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków. Jednostki samorządu terytorialnego zostały określone jako partnerzy w finansowaniu wdrażania Narodowej Strategii Kultury.

4.1.2 Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Dokument określa cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz określa warunki, które ten rozwój winny zapewnić. Są to zadania Państwa do wykonania na wskazanych przez Strategię obszarach.

Głównym celem Strategii jest: podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, poszczególnych obywateli i rodzin. Podstawowym kierunkiem działania Priorytetu 6. „Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej” jest dążenie do podniesienia konkurencyjności polskich regionów, w tym m.in. poprzez „wsparcie dla ochrony i poprawy stanu materialnego dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju inwestycji kultury regionów”. Dla województwa pomorskiego działania wsparcia określono jako pomoc w wysiłkach na rzecz „zrównoważonego i efektywnego wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych jako zasobu turystycznego działania na rzecz o znaczeniu międzynarodowym”.

Realizacja zadań związanych z opieką nad zabytkami ma być realizowana także poprzez działania określone w Strategii i związane z innymi priorytetami.

4.1.3 Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014 –2017

Jednym ze strategicznych założeń Krajowego Programu jest wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków, w tym tworzenie podstaw współdziałania z organami samorządu terytorialnego. Jest ono wyrazem przekonania, iż jakościowa przemiana w zakresie ochrony zabytków w Polsce może nastąpić

Jedynie dzięki łączeniu zasobów, lepszemu sieciowaniu struktur i działań organów ochrony zabytków. Jednocześnie, odwołując się do kompetencji Generalnego Konserwatora Zabytków należy wskazać, iż rolą Krajowego Programu jest tworzenie warunków dla wypracowania rozwiązań modelowych oraz ich upowszechnienie np. poprzez system konferencji i spotkań z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast od stopnia zaangażowania tych podmiotów będą zależały realne efekty podejmowanych działań.

Celem głównym Krajowego Programu jest wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków.

Dla realizacji celu głównego opracowano trzy cele szczegółowe:

- wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce,
- wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków,
- tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji,

Dla wszystkich wymienionych w *Krajowym Programie* celów i zadań opracowano szczegółowy harmonogram realizacji wraz z planem finansowym programu.

Dokument jest uzupełniony o projekt systemu wdrażania, monitoringu i ewaluacji oraz analizę ryzyka.

Istotnym rozwiązaniem, porządkującym zagadnienia przedstawione w *Krajowym Programie*, są zagadnienia horyzontalne:

- podniesienie sprawności i skuteczności działań organów ochrony zabytków, w tym jakości merytorycznej decyzji administracyjnych (szkolenia, standaryzacja działań, itp.);
- porządkowanie rejestru zabytków oraz stworzenie wiarygodnej metodologicznie diagnozy stanu zachowania zabytków nieruchomości;
- zwiększenie uspołecznienia ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; budowanie przez organy ochrony zabytków partnerskich relacji z obywatelami, jak i propagowanie postaw współodpowiedzialności społecznej za zachowanie zabytków (współpraca z mediami, wykorzystywanie mediów elektronicznych, konkursy, itp.);
- zwiększenie zaangażowania samorządów, ze szczególnym uwzględnieniem gmin, w ochronę i opiekę nad zabytkami oraz wzmocnienie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków, w tym propagowanie parków kulturowych (ich stanowienie jest władczą kompetencją rad gmin) jako skutecznej formy ochrony zabytków.

Postulowane zmiany obecnie funkcjonującego systemu organizacyjnego ochrony zabytków w Polsce powinny zmierzać w pierwszym rzędzie do zapewnienia spójnego organizacyjno-finansowego i merytorycznego nadzoru na służbami konserwatorskimi, skupionymi w ręku Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami jest pierwszym tego rodzaju dokumentem strategicznym, w obszarze ochrony zabytków, przyjętym przez Radę Ministrów.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa

4.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Województwo Pomorskie jest obszarem o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego i kulturowego jak wskazano w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, która została przyjęta przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 24 września 2012 roku (uchwała nr 458/XXII/12). W dokumencie tym wskazano, iż „W strategicznym interesie województwa jest wzmocnienie: aktywności mieszkańców tak, by mieli większą szansę na pracę odpowiadającą ich aspiracjom; rozumieli potrzebę i dążyli do zdobywania nowych umiejętności; byli przedsiębiorczy, twórczy i otwarci na poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, dążąc jednocześnie do zachowania pomorskich tradycji i dziedzictwa kulturowo-historycznego; by współdziałali na rzecz rozwoju wspólnoty regionalnej i społeczności lokalnych, a także by byli aktywni jako uczestnicy życia kulturalnego, animatorzy kultury, obywatele, sąsiedzi, członkowie

organizacji pozarządowych lub nieformalnych sieci współpracy.

Pomorskie charakteryzuje się unikatowym środowiskiem i walorami krajobrazowymi oraz różnorodnością kulturową, wynikającą z tożsamości regionalnej i lokalnej czerpiącej z dziedzictwa poszczególnych regionów oraz tradycji morskich.

Dziedzictwo kulturowe coraz częściej traktowane jest jako istotny czynnik rozwoju lokalnego (sposób na aktywizację gospodarczą, tworzenie nowych miejsc pracy oraz kreowanie pozytywnego wizerunku danego obszaru). Znaczenia zaczynają nabierać regionalne produkty kulinarne i żywność wysokiej jakości.

Województwo oferuje również szerokie możliwości uczestnictwa w kulturze. Liczne inwestycje w obiekty kultury oraz coraz ambitniejsze wydarzenia kulturalne (wystawy, spektakle i festiwale) pozwoliły na stworzenie nowej jakościowo oferty artystycznej rozpoznawalnej w skali krajowej i międzynarodowej.

Wpływa to na wielokierunkowy rozwój turystyki czyniąc region jedną z kluczowych destynacji w kraju (3. pozycja pod względem udzielonych noclegów). Niedostateczna jest jednak kompleksowość produktów turystycznych i kulturalnych oraz ich aktywna i spójna promocja.

Województwo znajduje się w czołówce polskich regionów pod względem poziomu, warunków i jakości życia. Przekłada się to na zadowolenie z życia i pozytywne postrzeganie przyszłości przez mieszkańców.

Wizja Strategii Województwa Pomorskiego w roku 2020 zakłada, że będzie to region:

- trwałego wzrostu, w którym uruchamiane i wykorzystywane są zróżnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;
- unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii efektywnych;
- będący liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

Dodatkowymi atutami charakteryzującymi województwo pomorskie ma być atrakcyjna przestrzeń, tworząca trwałe podstawy rozwoju poprzez dostosowanie systemu transportowego i energetycznego do długofalowych potrzeb, racjonalne wykorzystanie zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także ograniczanie i efektywne rozwiązywanie konfliktów przestrzennych, tworzenie wysokiej jakości przestrzeni, bezpieczeństwo powodziowe i energetyczne oraz przeciwdziałanie skutkom ekstremalnych zjawisk naturalnych w regionie.

W programie przyjęto różne zasady realizacji założeń. Jedną z nich jest Zasada racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Jej realizacja uwzględnia wymogi kształtowania ładu przestrzennego, zapewniając poszanowanie i efektywne wykorzystanie ograniczonego zasobu przestrzeni, w tym hamowanie chaotycznej suburbanizacji oraz presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Realizacja tej zasady będzie bodźcem dla wzmocnienia powiązań polityki przestrzennej i społeczno-gospodarczej w regionie. Oznacza ona, że przedsięwzięcia o statusie strategicznym powinny spełniać kryterium jakości przestrzeni, korzystając z przyjętych przez Samorząd Województwa zasad zagospodarowania przestrzennego.

Potencjałem województwa jest unikatowa oferta turystyczna i kulturalna. Kierunkami działań wskazane w celach operacyjnych są rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych.

Oczekiwane efekty wynikające ze strategii:

- całoroczna, kompleksowa i atrakcyjna oferta turystyczna i kulturalna regionu obejmująca także efektywne wykorzystanie obiektów sportowych o randze krajowej;
- unikatowe walory naturalne, kulturalne i dziedzictwa kulturowego, w tym kulinarnie, wykorzystywane w sposób racjonalny, efektywny i zrównoważony;
- wzmocniony wizerunek regionu oraz większa rozpoznawalność i spójność kluczowych regionalnych marek turystycznych i kulturalnych;
- silna współpraca pomiędzy podmiotami branży turystycznej i kulturalnej.

4.2.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 2 października 2007 roku, następnie zaktualizowany (Dz. U. Woj. Pom.

Nr 134 z dnia 4 listopada 2010 roku, poz. 2588) zawiera zatwierdzone przez Komisję Europejską w dniu 3 września 2010 roku zmiany zaproponowane przez Zarząd Województwa Pomorskiego.

W celach szczegółowych obejmujących m.in. ochronę dziedzictwa kulturowego określono „Cel 3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej”, gdzie skupiono się m.in. na wykorzystaniu potencjału turystycznego. „Atrakcyjność turystyczna regionu jest traktowana jako jeden z istotniejszych czynników jego trwałego rozwoju. Będzie ona wzmocniona poprzez zrównoważone wykorzystanie bogactwa środowiska przyrodniczego i kulturowego regionu. Realizowane przedsięwzięcia będą ukierunkowane na dywersyfikację oferty turystycznej, obejmując ogólnie dostępną infrastrukturę turystyczną, obiekty dziedzictwa kulturowego, obszary cenne przyrodniczo, a także tworzenie i promocję (sieciowych) produktów turystycznych. Realizowane przedsięwzięcia będą wspierane poprzez budowę zintegrowanego systemu informacji turystycznej”.

Działania, polegające m.in. na ochronie dziedzictwa kulturowego przewidziane zostały w osi priorytetowej 6. Turystyka i dziedzictwo kulturowe.

Program opieki zgodny jest z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

4.2.3 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 30 września 2002 roku uchwałą Nr 639/XLVI/02, zmieniony w dniu 26 października 2009 roku uchwałą Nr 1004/XXXIX/2009 (Dz. U. Woj. Pom. Nr 172 z dnia 16 grudnia 2009 roku, poz. 3361).

Dokument wskazuje jako główny cel polityki przestrzennej zasadę długookresowego równoważenia rozwoju przy zastosowaniu trójochrony (integralnej ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu) dla utrzymania równowagi środowiska i poprawy warunków i jakości życia.

W części dotyczącej systemu ochrony środowiska kulturowego wskazano, że ochrona elementów dziedzictwa kulturowego jest częścią składową procesu kształtowania i ochrony ładu przestrzennego oraz założono główne kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Ochronę i odnowę charakterystycznych zasobów dziedzictwa kulturowego regionu, m.in.: układów urbanistycznych i ruralistycznych, zabytków wsi pomorskiej, dziedzictwa morskiego i rzeczno-jeziornego, dziedzictwa budownictwa ceglanego (przede wszystkim najstarsze kościoły i założenia klasztorne, zamki krzyżackie) i drewnianego (przede wszystkim dziedzictwo kulturowe Ziemi Słupskiej, Żuław, Powiśla, Kaszub i Kociewia), obiektów dziedzictwa obronno-technicznego (w tym systemów hydrotechnicznych), kultury materialnej portów morskich i rzecznych oraz wsi rybackich, materialnych relikwii dziedzictwa solidarnościowego, zespołów rezydencjalnych, zespołów zieleni urządzonej, wybitnych dóbr kultury współczesnej.
- Obejmowanie ochroną miejsc o wyjątkowych wartościach, gdzie została zachowana historyczna struktura przestrzeni i szczególne walory przyrodniczo-krajobrazowe – zalecane formy ochrony to odpowiednie zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub powołanie parku kulturowego.

4.2.4 Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2011 - 2014

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2011 – 2014 przyjęty przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 28 lutego 2011 roku uchwałą NR 91/V/11 jest dokumentem kontynuującym politykę zapoczątkowaną programem na lata 2007 – 2010.

Celem strategicznym Programu jest wzmocnienie poziomu ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym województwa pomorskiego służące zachowaniu zabytków, budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej regionu. Cel ten stanowi kontynuację dotychczasowych działań oraz dążenia do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego. Poprawę rozumieć należy jako uchronienie obiektów zabytkowych i krajobrazu kulturowego przed zniszczeniem oraz polepszenie stanu jego zachowania i utrzymania.

Cel strategiczny realizowany jest w ramach trzech priorytetów:

- odnowa dziedzictwa kulturowego miast i wsi (w tym: zachowanie dziedzictwa kulturowego miast i wsi

regionu służące budowaniu tożsamości mieszkańców oraz promocji turystycznej, ożywienie obszarów zabytkowych zespołów ruralistycznych oraz urbanistycznych);

- ochrona kulturowego dziedzictwa morskiego i rzecznoego (w tym: zachowanie dziedzictwa morskiego i rzecznoego służące budowaniu tożsamości mieszkańców oraz promocji turystycznej, ochrona krajobrazu kulturowego strefy przybrzeżnej, zachowanie zanikającej kultury materialnej portów morskich i rzecznych oraz wsi rybackich, odnowa i ożywienie zdegradowanych obszarów portowych i przemysłowych związanych z przemysłem morskim. Pielęgnowanie i promocja bogatych tradycji morskich kraju i regionu oraz tradycji lokalnych związanych z życiem codziennym mieszkańców strefy przybrzeżnej, ekspozycja najcenniejszych zabytków dziedzictwa morskiego i rzecznoego);
- badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego (w tym: specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym).

4.3 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie powiatu

4.3.1 Program opieki nad zabytkami powiatu lęborskiego

Celem strategicznym Programu Opieki Nad Zabytkami Powiatu Lęborskiego jest: Zachowanie i odnowa dziedzictwa kulturowego służąca budowaniu tożsamości mieszkańców oraz rozwojowi gospodarczemu powiatu

Metodą do realizacji tak określonego celu będzie: Jakościowe i ilościowe powiększenie form ochrony zabytków i opieki nad zabytkami stosowanych przez władze powiatu przy wykonywaniu zadań własnych realizowanych na rzecz lokalnego środowiska: infrastruktury podstawowej, społecznej oraz lokalnej społeczności (zasobów ludzkich).

Zadania w obrębie priorytetów, w których należałoby szukać współpracy dla realizacji programu opieki nad zabytkami Miasta Lęborka.

Priorytet I - Zarządzanie dziedzictwem kulturowym powiatu:

- współpraca z gminami w zakresie opracowania projektów rewaloryzacji przestrzeni publicznych we współpracy z gminami,
- dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach nie będących własnością powiatu poprzez udzielanie dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych na podstawie stosownej uchwały,
- wspieranie działań związanych z zabezpieczeniem obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych itp.),
- współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną,
- wspieranie szkolenia osób bezrobotnych w rzemiosłach związanych z tradycyjną sztuką budowlaną w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- wsparcie utrzymywania na rynku pracy zanikających rzemiosł i zawodów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Funduszu Pracy,
- wspieranie rozwoju regionalnych izb pamięci, skansenów itp.

Priorytet III -Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu:

- opracowanie mapy zabytków powiatu, jako formy promocji w porozumieniu z gminami,
- wspieranie i współpraca z gminami w zakresie organizowania konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych,
- wspieranie i współpraca z gminami w zakresie inicjowania i organizacji obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa na obszarze powiatu,
- wspieranie i współpraca z gminami w zakresie wprowadzenia i upowszechniania tematyki ochrony

dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez wspieranie i organizowanie zajęć edukacyjnych,

- wspieranie i współpraca z gminami w zakresie opracowywania prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów m.in. zabudowy regionalnej, detalu architektonicznego, nekropolii),
- wspieranie i współpraca z gminami w zakresie wykonywania inwentaryzacji architektoniczno-konserwatorskiej zagrożonych obiektów zabytkowych.

5. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie miasta

5.1 Projekt Strategii Rozwoju Miasta Lęborka (w trakcie opracowywania)

Strategia Miasta Lęborka wyznacza cele i kierunki rozwoju Miasta Lęborka na lata 2013-2020. Dokument ten obejmuje jedynie te zagadnienia, na które Samorząd Miasta Lęborka ma realny wpływ, ustanawiając jednocześnie zobowiązania do określanych działań i efektów. Zawiera opcje i warianty rozwoju a docelowy efekt realizacji Strategii będzie odzwierciedleniem dokonanych wyborów strategicznych.

Określone w Strategii Miasta Lęborka do roku 2020 kierunki działania mają charakter otwarty i będą uszczegóławiane przez Radę Miejską w zależności od corocznie uchwalanego budżetu, zawartych umów z powiatem, sejmikiem wojewódzkim, wojewodą oraz od wielkości środków pomocowych.

Wnioski płynące z analizy SWOT: W związku z dużą atrakcyjnością turystyczną miasta, powinno dążyć do rozwoju zaplecza rekreacyjnego, bazy informacyjno –turystycznej oraz budowy wizerunku miasta a także marki Lęborka jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

Jednym z trzech celów i kierunków działań jest wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej miasta.

Punktem wyjścia przy ocenie ważności tego celu strategicznego są walory historyczno –archeologiczne zarówno miasta Lębork jak i jego okolic oraz walory turystyczne. Intensywne badania archeologiczne w centrum miasta, w tym przy obwarowaniach miejskich oraz na obszarach przyległych dostarczyły i dostarczają nadal ogromną ilość zabytków, tworząc niepowtarzalną kolekcję. Materiał zabytkowy, który liczony jest w tysiącach niepowtarzalnych i unikatowych egzemplarzy, powinien stać się wizytówką turystyczną miasta Lęborka.

Jednym z priorytetowych działań będzie wsparcie działań mających na celu utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego oraz wspieranie badań archeologicznych.

Działania inwestycyjne w pierwszej kolejności powinny zabezpieczać infrastrukturę już istniejącą, a w kolejnych etapach tworzyć nową, tak aby stworzyć spójną całość powiązanych atrakcji turystycznych (znaleziska archeologiczne, baza sportowo-rekreacyjna, rozwinięta infrastruktura kultury, turystyka aktywna). Przedsięwzięcia priorytetowe powinny w sposób komplementarny wpływać na stworzenie kompleksowej oferty turystycznej regionu oraz promocja miasta Lębork jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

Przedsięwzięcia priorytetowe i kierunki działań wymienione w strategii :

- Wsparcie działań mających na celu utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego.
- Wspieranie badań archeologicznych na terenie dawnej zabudowy miejskiej.
- Budowa lub rozbudowa i unowocześnienie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lęborku.
- Stworzenie obszaru turystyki wodnej.
- Remont obiektu i zagospodarowanie terenu Ligii Obrony Kraju w Lęborku (przy rzece Łeba) połączone z modernizacją wypożyczalni sprzętu wielofunkcyjnego infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
- Wspieranie rozwoju bazy informacyjno-turystycznej.
- Wspieranie rozwoju usług około turystycznych.
- Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych.
- Wspieranie działań zmierzających do stworzenia produktu turystycznego.
- Budowa marki Lęborka jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

- Wykonanie siłowni na wolnym powietrzu w miejscach przeznaczonych do rekreacji.
- Wsparcie kampanii promocyjnej miasta Lęborka – w oparciu o potencjał turystyczny.
- Wzmocnienie wizerunku Miasta Lęborka jako miejsca zasobnego w znaleziska archeologiczne.
- Zagospodarowanie terenów nadrzecznych przy starym basenie na centrum rekreacyjne z bazą kajakową i strzelnicą rekreacyjną.

Prognozowane efekty realizacji kierunków działania:

- rozwój sektora turystyki,
- zwiększenie ruchu turystycznego,
- promocja miasta i zwiększenie atrakcyjności gospodarczej regionu,
- wzrost ofert rekreacyjno-turystycznych dla mieszkańców i turystów.

5.2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Lęborka

Polityka przestrzenna Miasta Lęborka ustalona jest w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Studium sporządzone w 2002 roku jest dokumentem obowiązującym – uchwała Rady Miejskiej w Lęborku Nr LXVI/655/2002 z dnia 10.10.2002 roku, zmieniona uchwałą Nr LVI-482/2010 z dnia 9.07.2010 roku.

5.2.1 Cele rozwojowe polityki przestrzennej.

Dla kształtowania zagospodarowania Śródmieścia Lęborka szczególnie ważny jest pierwszy cel polityki przestrzennej określonej w studium, sformułowany w następujący sposób:

- tworzenie warunków przestrzennych dla zrównoważonego rozwoju miasta, z zachowaniem i ochroną, a także właściwym wyeksponowaniem, wykorzystaniem jego unikalnych wartości przyrodniczych i kulturowych, ważnych dla tożsamości miasta, w tym na terenie Śródmieścia:
- ochrona rzeki Łeby i jej doliny wraz z całą obudową biologiczną,
- ochrona parków, zadrzewień tworzących osnowę ekologiczną miasta,
- ochrona zespołu urbanistycznego miasta lokacyjnego (...), obiektów i zespołów zabytkowych,
- ochrona obszarów dawnych przedmieść miejskich,
- ochrona obszarów o walorach i zasobach archeologicznych,
- wykorzystanie potencjału i walorów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju miasta (turystyka),

5.2.2 Kierunki zagospodarowania przestrzennego, polityka przestrzenna.

Główne zasady rozwoju przestrzennego miasta i kluczowe zagadnienia wymagające rozstrzygnięć.

- 1) rozwój przestrzenny miasta oparty winien być o zasadę zrównoważonego rozwoju, między innymi poprzez przestrzeganie zasady zachowania wielofunkcyjności miasta, zachowania i podkreślenia jego wartości historycznych i kulturowych, klimatu urbanistyczno – architektonicznego, opartych o specyfikę miasta,
- 2) rozwój przestrzenny miasta odbywać się będzie poprzez równoległe procesy:
  - zabudowy i zagospodarowania nowych terenów,
  - modernizacji, przekształceń, rewitalizacji i rehabilitacji obecnych terenów zabudowanych – głównie w jednostce śródmiejskiej i jednostce Przedmieście,
  - przekształcenia obszarów o cechach negatywnych,

Polityka ochrony środowiska kulturowego, w tym lokalne zasoby, propozycje ochrony. Obiekty i obszary wskazane do objęcia ochroną.

- 1) Zarys ogólnego programu ochrony wartości kulturowych miasta i postulowane działania w zakresie ochrony sfery kulturowej:
  - należy poczynić starania o pojawienie się większej wyrazistości struktury miejskiej i wyrazistej odrębności poszczególnych części miasta,
  - elementy i rozwiązania zastosowane dawniej, a odznaczające się wysoką kulturą myśli planistycznej i projektowej powinny być ochronione i wyeksponowane. Powinny dać także impuls i pomysł na współczesne kształtowanie najbliższego sąsiedztwa, gdzie mogą się pojawić rozwiązania śmiałe i skonstrastowane (nigdy skonfliktowane).

- 2) Generalne zasady ochrony środowiska kulturowego i jego elementów, określenie możliwości wykorzystania dziedzictwa kulturowego dla ogólnego rozwoju miasta:
W planowaniu rozwoju oraz przy przekształceniach istniejących fragmentów historycznych krajobrazów miejskich Lęborka obowiązuje dążenie do zachowania i kontynuowania szczególnej tożsamości i indywidualności miasta. Zachowane dobra kultury stanowią o indywidualnym wyrazie miasta. Dla zachowania oryginalności krajobrazowej miasta i tym samym zwiększenia jego atrakcyjności konieczne jest:
- ochrona wpisanych do rejestru zabytków wraz z kontrolą form zagospodarowania ich sąsiedztwa, natomiast w odniesieniu do obiektów architektonicznych nie wpisanych do rejestru, a będących zabytkami – ochrona odpowiednim zapisem w planach zagospodarowania przestrzennego (ochrona gabarytów, proporcji, wystroju elewacji), także ochrona ekspozycji i kontrola zagospodarowania sąsiedztwa,
  - ochrona stanowisk archeologicznych a także ochrona i odpowiednie traktowanie stref obserwacji archeologicznej,
  - ochrona historycznego krajobrazu miejskiego układów urbanistycznych: wielkości parcel i sposobu ich pierwotnego wypełnienia,
  - ochrona niematerialnych wartości w postaci zachowanego klimatu i nastroju historycznych obszarów miasta stworzonych przez zachowane elementy i układy kompozycyjne,
  - ochrona różnorodności materialnej (formy, materiału, barwy, itp.) i niematerialnej (np. relikwii specyficznych elementów zagospodarowania związanych z historyczną funkcją w celu zachowania specyficznego klimatu dzielnicy, itp.),
  - ochrona elementów i układów kompozycyjnych zieleni towarzyszącej – miejskiej.
- 3) Określenie problemów i obszarów problemowych związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i zachowaniem wyrazistości kulturowej miasta. Do takich obszarów zalicza się obszar miasta lokacyjnego w granicach murów XIV wiecznych.
- a) podstawowe problemy ochrony wartości kulturowych:
- wielowątkowość i wielowiekowe nawarstwienia struktury przestrzennej wymagające różnorodnych form ochrony;
  - zły stan techniczny najstarszych obiektów;
  - wysoka renta położenia przyciągająca komercyjne przedsięwzięcia nastawione na szybki zysk;
  - konieczność sukcesywnych badań archeologicznych;
- b) skutki zaniechania kontroli procesów rozwoju
- przy słabym rozpoznaniu zachowanego materiału (cech i właściwości) pośpieszne prace modernizacyjne i nowe inwestycje mogą nieodwracalnie zniszczyć informacje dotyczące najstarszej historii miejsca;
  - utrata oryginalności zabudowy staromiejskiej;
  - rażące kontrasty w zabudowie, zagrożenie niskim poziomem estetycznym nowej zabudowy oraz małej architektury;
- c) wiodące cele opracowania planistycznego, uzasadnienie podjęcia tematu:
- ochrona historycznych wartości najstarszego obszaru miasta;
  - zabezpieczenie właściwej ekspozycji zewnętrznej zabudowy historycznej.
- 4) Dla obszaru miasta lokacyjnego – bezwzględna ochrona pierwotnego podziału parcelacyjnego, gabarytów i proporcji budowli, hierarchii poszczególnych przestrzeni publicznych dominacja przestrzeni dawnego Rynku), uporządkowanie miejskiej zieleni towarzyszącej w kierunku odtworzenia i wprowadzenie układów zgeometryzowanych, podporządkowanych wnętrsom urbanistycznym.
- 5) Postulowane działania na szczeblu administracji rządowej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego miasta Lęborka:
Jako zasób dziedzictwa kulturowego o wartości ponad lokalnej uznaje się:
- zespół przestrzenny założenia zamkowego w Lęborku,
  - wielokulturowy i cenny historycznie obszar miasta lokacyjnego wraz z zasobem: archeologicznym (pod ziemią).

6. Zasoby dziedzictwa kulturowego miasta Lęborka

Ochrona i opieka nad zabytkami musi być realizowana w oparciu o rozpoznanie zasobu i wartości środowiska kulturowego na terenie miasta. Istotnym warunkiem ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego jest rozpoznanie występujących problemów związanych ze stanem zachowania poszczególnych obiektów i zespołów, poszukiwanie rozwiązań w celu przeciwdziałania występującym zagrożeniom i powstrzymania dalszej degradacji zabytków i ich otoczenia.

6.1 Wykaz zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków

Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej ewidencji zabytków miasta Lęborka liczą 238 obiektów (spis aktualny na dzień 3.08.2015 roku).

Obok zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz parków kulturowych, ochronę zabytków objętych gminną ewidencją uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 19 ust.1 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

6.1.1 Rejestr zabytków.

L.p.	numer Rejestru Zabytków Woj. Pom.	Obiekty ujęte w wojewódzkim rejestrze zabytków	adres	numer
1.	106	układ urbanistyczny Starego Miasta Lęborka	Lębork	
2.	268	kościół parafialny p. w. Św. Jakuba	Lębork	
3.	1184	ratusz	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	14
4.	1223	budynek banku	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	18
5.	1224	budynek -ob. Przychodnia Rejonowa	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	15
6.	1225	budynek- d. siedziba KW PZPR	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	16
7.	1226	kościół parafialny p.w. NMP Królowej Polski	Plac Kopernika	6
8.	1227	spichlerz	Kossaka	23
9.	1228	dom	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	13
10.	1229	kamienica	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	7
11.	1464	kamienica	Młynarska	14/15
12.	1715	zespół budynków Starostwa Powiatowego wraz z parkiem	Czołgistów	5
13.	1716	budynek szkoły	Dygasińskiego	
14.	1822	budynek poczty	Armii Krajowej (d. Bohaterów Stalingradu)	11
15.	1855	kaplica cmentarna wraz z częścią działki w granicach obrysu budowli	Wojska Polskiego	47
16.	1871	budynek dawnego spichlerza solnego wraz z częścią działki , w granicach obrysu budowli	Młynarska	21

6.1.2 Inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Poz.	Obiekt	Adres
1	Szkoła	ul. I Armii WP 10
2	Dom mieszkalny	ul. I Armii WP 32
3	Dom mieszkalny	ul. I Armii WP 42
4	Budynek mieszkalny	ul. I Armii WP 46
5	Budynek mieszkalny	ul. 10-go Marca 1
6	Dom mieszkalny	ul. Armii Krajowej 12
7	Budynek mieszkalny	ul. Armii Krajowej 31
8	Plebania	ul. Basztowa 8
9	Budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Westerplatte 5
10	Dom mieszkalny	ul. Czołgistów 2
11	Budynek mieszkalny	ul. Derdowskiego 1
12	Budynek mieszkalny	ul. Derdowskiego 9
13	Budynek mieszkalny	ul. Dworcowa 3
14	Budynek mieszkalny	ul. Dworcowa 4
15	Budynek mieszkalny	ul. Dworcowa 5
16	Budynek mieszkalny	ul. Dworcowa 6
17	Budynek mieszkalny	ul. Dworcowa 7
18	Magazyn	ul. Dworcowa
19	Nastawnia Lb1	ul. Dworcowa
20	Transformator	ul. Dworcowa
21	Kompleks budynków mieszkalnych	ul. Dygasińskiego 1-6
22	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 1
23	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 2
24	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 3
25	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 4
26	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 5
27	Dom mieszkalny	ul. Dygasińskiego 6
28	Budynek mieszkalny	ul. Franciszkańska 3
29	Budynek mieszkalny	ul. Gdańska 89
30	Dom mieszkalny	ul. Gdańska 98
31	Park im. Chrobrego	Góra Parkowa
32	Wieża ciśnień	Góra Parkowa
33	Budynek mieszkalny	ul. Jedności Robotniczej 6
34	Budynek mieszkalny	ul. Jedności Robotniczej 7
35	Dom mieszkalny / willa	ul. Kopernika 7
36	Dom mieszkalny	ul. Kopernika 9
37	Dom mieszkalny	ul. Kopernika 10
38	Dom mieszkalny	ul. Kopernika 11
39	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 15
40	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 16
41	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 17
42	Budynek mieszkalny	ul. Kossaka 38a
43	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 82
44	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 89
45	Szkoła	ul. Kossaka 103
46	Dom mieszkalny	ul. Kossaka 108
47	Budynek mieszkalny	ul. Krzywoustego 60
48	Budynek mieszkalny	ul. Łokietka 9
49	Budynek mieszkalny	ul. Łokietka 16-17
50	Budynek mieszkalny	ul. Malczewskiego 32
51	Zespół budynków szkolnych	ul. Marcinkowskiego 1
52	Budynek mieszkalny	ul. Marcinkowskiego 2
53	Dom mieszkalny	ul. Młynarska 19
54	Zespół koszarowy (29 budynków koszarowych)	ul. Obrońców Wybrzeża 1
55	Dom mieszkalny	ul. Okrzei 1
56	Budynek stacyjny	Plac Dworcowy 8

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LĘBORKA na lata 2015-2018

57	Budynek stacyjny	Plac Dworcowy 8
58	Zespół budynków mieszkalnych	Plac Młodzieży 1/2 – 17/18
59	Bożnica	Plac Piastowski 16
60	Dom mieszkalny	Plac Pokoju 4
61	Dom mieszkalny	Plac Pokoju 5
62	Budynek	Plac Spółdzielczy 14-15
63	Cegielnia	ul. Pułaskiego 1
64	Budynek mieszkalny	ul. Przyzaczce 8
65	Dom mieszkalny i handlowy	ul. Reja 10
66	Dom mieszkalny	ul. Reja 15
67	Dom mieszkalny	ul. Reja 21
68	Dom mieszkalny	ul. Reja 24
69	Dom mieszkalny / kamienica	ul. Reja 26
70	Dom mieszkalny	ul. Reja 28
71	Budynek mieszkalny	ul. Różyckiego 9
72	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza 13
73	Dom mieszkalny	ul. Sienkiewicza 14
74	Budynek mieszkalny	ul. Gen. Sikorskiego 8
75	Budynek mieszkalny	ul. M. C. Skłodowskiej 20
76	Budynek mieszkalny	ul. M. C. Skłodowskiej 21
77	Budynek mieszkalny	ul. M. C. Skłodowskiej 22
78	Budynek mieszkalny	ul. M. C. Skłodowskiej 27
79	Roszarńia lnu	ul. Słupska 18
80	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 3
81	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 5
82	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 6
83	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 14-14a
84	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 30
85	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 31
86	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 32
87	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 33
88	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 34
89	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 35
90	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 36
91	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 38
92	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 39
93	Dom mieszkalny	ul. Staromiejska 40
94	Dom pomocy społecznej	ul. Stryjewskiego 23
95	Budynek mieszkalny	ul. Stryjewskiego 58
96	Budynek mieszkalny	ul. Stryjewskiego 59
97	Budynek mieszkalny	ul. Stryjewskiego 60
98	Budynek mieszkalny	ul. W. Stwosza 5
99	Budynek mieszkalny	ul. Targowa 7
100	Budynek mieszkalny	ul. Targowa 58
101	Budynek mieszkalny	ul. Węgrzynowicza 1
102	Szpital	ul. Węgrzynowicza 13
103	Domy mieszkalne	Al. Wolności 20, 22
104	Dom mieszkalny	Al. Wolności 32
105	Browar	Al. Wolności 40
106	Dom mieszkalny	Al. Wolności 44
107	Dom mieszkalny	Al. Wolności 53
108	Dom mieszkalny	Al. Wolności 61
109	Dom mieszkalny	Al. Wolności 67
110	Dom mieszkalny	Al. Wolności 69
111	Kamienica	Al. Wolności 71
112	Budynek mieszkalny	ul. Wybickiego 17
113	Przedszkole	ul. Wyszyńskiego 7
114	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 5
115	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 6

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LĘBORKA na lata 2015-2018

116	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 7
117	Budynek mieszkalny	ul. Zwycięstwa 9
118	Obiekt szpitalny	ul. Zwycięstwa 12
119	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 26-27
120	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 31
121	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 32
122	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 35a
123	Dom mieszkalny	ul. Zwycięstwa 36

6.1.3 Inne zabytki nieruchomości wyznaczone przez Burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Poz.	Obiekt	Lokalizacja
1	Budynek przemysłowy	Al.Wolności 9
2	Dom mieszkalny	Al.Wolności 12
3	Dom mieszkalny	Al.Wolności 21
4	Dom mieszkalny	Al.Wolności 26
5	Oficyna	Al.Wolności 71
6	Dom mieszkalny	ul.I Armii WP 4/4a
7	Dom mieszkalny	ul.I Armii WP 38
8	Dom mieszkalny	ul.I Armii WP 39
9	Dom mieszkalny	ul.I Armii WP 45
10	Dom mieszkalny	ul.Armii Krajowej 21
11	Dom mieszkalny	ul.Armii Krajowej 33
12	Dom mieszkalny	ul.Armii Krajowej 35
13	Zagroda	ul. Bohaterów Westerplatte 9
14	Dom mieszkalny	ul.Czołgistów 4
15	Dom mieszkalny	ul.Czołgistów 33
16	Dom mieszkalny (obecnie przedszkole)	ul.Czołgistów 37
17	Dom mieszkalny	ul.Chopina 3-3A
18	Dom mieszkalny	ul.Chopina 5
19	Dom mieszkalny	ul.Chopina 6
20	Dom mieszkalny	ul.Chopina 7
21	Dom mieszkalny	ul.Chopina 9
22	Dom mieszkalny (obecnie obiekt biurowy)	ul.Curie Skłodowskiej 3
23	Dom mieszkalny	ul.Curie Skłodowskiej 17
24	Dom mieszkalny	ul.Curie Skłodowskiej 18
25	Dom mieszkalny	ul.Curie Skłodowskiej 19
26	Dom mieszkalny	ul.Dworcowa 1
27	Budynek gospodarczy	ul.Dworcowa 6
28	Budynek gospodarczy	ul.Dworcowa 7
29	Nastawnia z 1891r.	ul.Dworcowa 8 (plac dworcowy PKP)
30	Budynek mieszkalny	ul. Franciszkańska 4
31	Budynek kina	ul.Gdańska 11/12
32	Dom mieszkalno - usługowy	ul.Gdańska 9/10
33	Dom mieszkalny	ul.Gdańska 99
34	Dom mieszkalny	ul.Gdańska 107
35	Dom mieszkalny	ul.Gdańska 108
36	Dom mieszkalny	ul.Gdańska 109
37	Dom mieszkalny	ul.Jedn.Robotniczej 13
38	Dom mieszkalny	ul.Jedn.Robotniczej 16
39	Dom mieszkalny	ul.Jedn.Robotniczej 18
40	Dom mieszkalny	ul. Korczaka 3
41	Budynek mieszkalny	ul. Korczaka 9
42	Dom mieszkalny	ul.Kaszubska 3
43	Dom mieszkalny	ul.Kossaka 3
44	Dom mieszkalny	ul.Kossaka 4
45	Dom mieszkalny	ul.Kossaka 10

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LĘBORKA na lata 2015-2018

46	Dom mieszkalny	ul.Kossaka 14
47	Dom mieszkalny	ul.Krzywoustego 23
48	Dom mieszkalny (byłe przedszkole)	ul.Krzywoustego 59
49	Magazyn PKP	ul.Krzywoustego 60
50	Dom mieszkalny	ul.Łokietka 10
51	Dom mieszkalny	ul. Malczewskiego 19
52	Dom mieszkalny	ul.Malczewskiego 30
53	Dom mieszkalny	ul.Mostnika 22
54	Zespół domów mieszkalnych	ul.Mireckiego 1 – 8
55	Budynek mieszkalno - usługowy	ul. Młynarska 20
56	Dom mieszkalny	ul.Okrzei 2
57	Dom mieszkalny	ul.Okrzei 8
58	Dom mieszkalny	ul.Okrzei 10
59	Dom mieszkalny i handlowy	ul.Orzeszkowej 2
60	Dom mieszkalny	ul.Orzeszkowej 8
61	Dom mieszkalny i handlowy	ul.Orzeszkowej 9
62	Dom mieszkalny	ul.Orlińskiego 14
63	Dom mieszkalny	Plac Kopernika 6
64	Budynki mieszkalne	ul. Przymurna 2, 3, 4
65	Budynek mieszkalny	ul. Przymurna 9
66	Budynek mieszkalny	ul. Przyzamcze 19
67	Dom mieszkalny	ul.Reja 17
68	Dom mieszkalny	ul.Reja 25
69	Dom mieszkalny	ul.Reja 27
70	Dom mieszkalny	ul.Sienkiewicza 10
71	Dom mieszkalny	ul.Sienkiewicza 11
72	Dom mieszkalny	ul.Sienkiewicza 12
73	Dom mieszkalny	ul.Sienkiewicza 16
74	Dom mieszkalny z usługami	ul.Staromiejska 4
75	Dom mieszkalny	ul.Stryjewskiego 10
76	Dom mieszkalny	ul.Stryjewskiego 11
77	Dom mieszkalny	ul.Targowa 10
78	Dom mieszkalny	ul.Targowa 11
79	Dom mieszkalny	ul.Targowa 12
80	Dom mieszkalny	ul.Targowa 24
81	Dom mieszkalny	ul.Targowa 25
82	Dom mieszkalny	ul.Targowa 44
83	Budynek użyteczności publicznej	ul.Wyszyńskiego 3
84	Dom mieszkalny	ul.Węgrzynowicza 2
85	Budynek administracyjny (były budynek gazowni)	ul.Warszawska 15
86	Budynek szkoły	ul.Warszawska 17
87	Budynek szkolny	ul.Warszawska 18
88	Obiekt usługowy (dawne więzienie)	ul.Wyczółkowskiego 6
89	Budynek gospodarczy	ul.Zwycięstwa 6
90	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 8
91	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 34
92	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 37
93	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 38
94	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 39
95	Dom mieszkalny	ul.Zwycięstwa 40
96	Dom mieszkalny PKP	ul.Żeromskiego 1
97	Dom mieszkalny PKP	ul.Żeromskiego 2
98	Dom mieszkalny PKP	ul.Żeromskiego 3
99	Dom mieszkalny PKP	ul.Żeromskiego 4

6.2 Wykaz zabytków ruchomych

6.2.1 Wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków

Nowy Nr Rej.	Adres	Nr decyzji	Data wpisu	Obiekt
225	Budynek w Lęborku, ul. Przyzaczce 2, 84 - 300 Lębork (siedziba Sądu Rejonowego w Lęborku)	KL-II-5330/2/89	1989-12-04	kominek
227	Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Lęborku, ul. Basztowa 8, 84-300 Lębork	KL-II-5330/1/89	1989-12-08	Ołtarz główny
				Ołtarz boczny z obrazem „Zdjęcie z krzyża”
				Ołtarz boczny „Św. Rodzina”
				Ołtarz boczny „Maria Immaculata”
				Ołtarz boczny „Św. Antoniego”
				Ambona rokokowa
				Chrzcielnica rokokowa
				Prospekt organowy neogotycki
				Tabernakulum ołtarza głównego
				Rzeźby tabernakulum: a) Maria b) Św. Jan
				Plaskorzeźby tabernakulum: a) kapłan z klęczącym rycerzem b) apostoł z klęczącym mężczyzną
				Epitafium Joachima Zitzewitza
				Nagrobek Doroty Zitzewitz
				Epitafium Natzmerów
		Płyta epitafijna Jana Wiedermanna		
		Kielich mszalny p.gotycki		
		Monstrancja neobarokowa		
		SOZ-D-I-5330/03/2003/1938	2003-03-25	Obraz „Chrzest w Jordanie”
				Obraz „Trójca Święta”
				Kartusz
				Rzeźba Święty Jan Chrzciel
				Rzeźba Anioł
Rzeźba N.P. Maria				
Rzeźba Św. Jana				
Krzyż ołtarzowy				
Misa chrzcielna				
Tabernakulum				
Witraż Zmartwychwstanie				
Witraż Chrystus ze św. Piotrem i Mojżeszem				
Witraż św. Łukasz i św. Jan				
Witraż św. Mateusz i św. Marek				
Witraż Chrystus w mandorli				
Witraż Grupa Ukrzyżowanie				
Witraż NMP Immaculata ze Św. Wojciechem i św. Józefem				
227	Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Lęborku, ul. Basztowa 8, 84-300 Lębork	SOZ-D-I-5330/03/2003/1938	2003-03-25	Wyposażenie kościoła
227	Kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła w Lęborku, ul. Basztowa 8,	PWKZ.ZR.419 0/5318/2008	2008-07-16	Wyposażenie kościoła

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LĘBORKA na lata 2015-2018

	84-300 Lębork			świecznik stojący
				świecznik późnogotycki
227				Instrument organowy 18-głosowy, zbudowany przez firmę Grynberg ze Szczecina
314	Kościół parafialny p.w. NMP Królowej Polski w Lęborku Pl. Kopernika 6	PWKZ.ZR.419 0/5316/2008	2008-07-16	obraz „Ukrzyżowanie” obraz św. Jana Chrzciciela chrzcielnica (kropielnica) chrzcielnica organy z neogotyckim prospektem trzy witraże wypełnione ornamentem roślinno-geometrycznym z wizerunkami Chrystusa, św. Piotra i św. Jana w oknach prezbiterium neogotyckie żyrandole w formie trzech obręczy
339	Dom mieszkalny (kamienica), Al. Wolności 71,	PWKZ.ZR.419 03/8225/2969/20 11/2012	2012-03-08	wystrój wnętrza - zespół malowideł ściennych i stolarka

6.2.2 Wykaz zabytków ruchomych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Miejscowość	Data wpisu	Pozycja rejestru	Objekt i czas powstania
Lębork 1. Kościół paraf. p.w. św. Jakuba Apostoła			Wyposażenie kościoła: Skrzynia- I poł.XVIII Misa chrzcielna - ok. 1900 r.
2. Kościół paraf. p.w. NMP Królowej Polski			Wyposażenie kościoła: Ławy – II poł. XIX w. Rzeźba: tondo - Głowa Chrystusa -1866 r. Malowidło ścienne - „Koronacja NMP” -1958 r., Władysław Drapiewski Malowidło ścienne „Zwiastowanie” -1958 r., Władysław Drapiewski Malowidło ścienne „Wizyta Marii u św. Anny” -1958 r., Władysław Drapiewski Malowidło ścienne: Święci przed ołtarzem -1958 r., Władysław Drapiewski Malowidło ścienne: Święci przed ołtarzem -1958 r., Władysław Drapiewski Malowidło ścienne: Anioły -1958 r., Władysław Drapiewski Zamek drzewiowy -1866 r.
3. Ratusz			Ławy-ok. 1900 r. Strop(sala rajców) - ok. 1900 r. Strop(gabnet burmistrza) - ok. 1900 r. Strop(gabinet wiceburmistrza) - ok. 1900 r. Szafki ogłoszeniowe - ok. 1900 r. Żyrando(sala rajców) - ok. 1900 r. Gryfy(fasada) /2/-ok. 1900 r. Balustrada schodów(gł. klatka schodowa) - ok. 1900 r. Rzeźba(fasada): Bachus -I.20. XX w. Posadzka(gł. wejście) /3/ - ok. 1900 r. Witraż(główne wejście) - ok. 1900 r. Witrażkorytarz 1. piętra) - ok. 1900 r.. Witraż: Herb Pomorza -1899 r. Witraż: Herb Gdańska-1899 r. Witraż: Herb Słupska - pocz. XX w. Witraż: Herb Lęborka -1899 r. Witraż: Herb Lęborka i Pomorza - pocz. XX w. Witraż: Herb Słupska -1899 r. Witraż: Herb rodziny von Somnitz - pocz. XX w. Witraż: Herb rodziny von Milczewski i von Felstow - k. XX w. Witraż: Herb rodziny von Bonin i von Gruben - k. XIX w. Witraż: Herb rodziny von Regin i von Koller -1899 r.

			Witraż: Herb rodziny von Osterroth i von Schierstad - 1899 r. Witraż: Herb rodziny von Diezelski i von Tesmar -1899 r. Witraż: Herb rodziny von Sydow i von Denzin -1899 r. Witraż: Herb rodziny von Voss i von Zelewski -1899 r. Witraż: Herb rodziny von Heydebreck i von Pirch -1899 r. Grzejnik(gl. część ratusza)- ok. 1900 r.
4.	Zespół Szkół Ogólnokształcących		Rzeźba: Johann Sebastian Bach -1937 r. Rzeźba: Głowa kobieca -1929 r. Strop polichromowany(Aula) -1929 r. Umywalki-1929 r.
5.	Miejska Biblioteka Publiczna		Boazeria(hol)-po1918r. Dekoracja sufitu(wypożyczalnia, parter) - po 1918 r. Dekoracja sufitu -po 1918 r. Dekoracja sufitu - po 1918 r. Kominek-po 1918 r. Strop drewniany - po 1918 r. Witraż: Pawie-k. XIX w. Witraż: Herb Lęborka-1918 r. Witraż: Symbole handlu, przemysłu i rolnictwa -1918 r.

6.3 Wykaz zabytków archeologicznych

Instrumenty ochrony konserwatorskiej w odniesieniu do dziedzictwa archeologicznego określone zostały w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lęborka oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6.3.1 Rejestr zabytków archeologicznych

Na terenie miasta znajduje się stanowisko, które na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku zostało ujęte w rejestrze zabytków archeologicznych:

- **stanowisko nr A-a-98/97/A, (poz. AZP 7-36/54 osada średniowieczna) dec nr KLIV/620/2424/70z dnia 10.07.1970 r..**

6.3.2 Ewidencja zabytków archeologicznych

Wykaz stanowisk archeologicznych sporządzony na podstawie map źródłowych AZP pozyskanych od Konserwatora Zabytków w Słupsku

l.p.	numer stan	opis	strefa konserwatorskiej ochrony
1.	AZP 8-36/1	śl. osadn. KŁ	W.III
2.	AZP 7-36/50	osada KP - wcz. ep. żel	W.II
3.	AZP 7-36/51	osada	W.II
4.	AZP 7-36/52	osada miejska średniowieczna	W.I
5.	AZP 7-36/53	osada miejska .rend.	W.I
6.	AZP 7-36/78	śl. osadn. PŚR	W.III
7.	AZP 7-36/79	p. osadn. PŚR, śl. osadn. NW	W.II
8.	AZP 7-36/80	śl. osadn. PŚR	W.III
9.	AZP 7-36/81	p. osadn. PŚR/NW	W.II
10.	AZP 7-36/82	śl. osadn. WS, p.osadn. PŚR, p. osadn. NW	W.II
11.	AZP 7-36/83	osada PŚR	W.II
12.	AZP 7-36/84	śl. osadn. PŚR, śl. osadn. NW	W.III
13.	AZP 7-36/85	p. osadn. PŚR/NW	W.II
14.	AZP 7-36/86	p. osadn. PŚR, śl. osadn. NW	W.II
15.	AZP 7-36/87	p. osadn. PŚR, śl. osadn. NW	W.II
16.	AZP 7-36/88	śl. osadn. PŚR/NW	W.III
17.	AZP 7-36/89	śl. osadn. PŚR/NW	W.III
18.	AZP 7-36/90	śl. osadn. KŁ/KP, śl. osadn. PŚR/NW	W.III

I.p.	numer stan	Opis	strefa konserwatorskiej ochrony
19.	AZP 7-36/91	śl. osadn., śl. osadn. PŚR/NW	W.III
20.	AZP 7-36/92	śl. osadn. KŁ/KP, p.osadn. PŚR/NW	W.II
21.	AZP 7-36/93	śl. osadn. WK, p.osadn. PŚR/NW	W.III
22.	AZP 7-36/94	śl. osadn. PŚR/NW	W.III
23.	AZP 7-36/95	śl. osadn. PSR, osada NW	W.II
24.	AZP 7-36/96	śl. osadn. PSR, p. osadn. NW XIXw.	W.III
25.	AZP 7-36/97	śl. osadn. PSR, śl. osadn. NW	W.III
26.	AZP 7-36/98	śl. osadn. PŚR, śl. osadn. NW	W.III
27.	AZP 7-36/99	śl. osadn. KŁ/KP, śl. osadn. KW, śl. osadn., WŚ, śl. osadn. PSR, p.osadn. NW	W.II
28.	AZP 7-36/100	p. osadn. PŚR/NW	W.III
29.	AZP 7-36/117	Cmentarzysko PŚ, NW	W.I
30.	AZP 7-35/118	śl. osadn. NW	W.III
31.	AZP 7-35/141	os. schyłkowoneolityczna, oksywsko-wielbarska, PŚR	W.II
32.	AZP 7-35/143	os. kultury oksywsko-wielbarskiej i późnośredniow.	W.III
33.	AZP 7-35/144	śl. osadniczy pradziej, p. osadniczy nowożytność	W.III
34.	AZP 7-35/145	śl. osadniczy nowożytność	W.III

PŚR – późnośredniowieczna, NW – nowożytna, KŁ - kultura łużycka, KP - kultura pomorska

W ramach sporządzanego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lęborka” zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego zostały zwaloryzowane i przypisane im zostały poszczególne zakresy ochrony.

❖ **Strefa W pełnej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej**

Na obszarze stanowisk wyklucza się wszelką działalność inwestycyjną, zwłaszcza związaną z pracami ziemnymi bądź przekształceniem krajobrazu. Wszelkie prace i roboty ziemne przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku Delegatury w Słupsku (Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 1446, z późn. zm).

❖ **Strefa W.I. pełnej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej**

Obejmuje stanowiska archeologiczne (osady, cmentarzyska płaskie, cmentarzyska kurhanowe) o własnej formie krajobrazowej o znaczeniu kluczowym dla historii i rozwoju miasta i znaczących regionalnych i ponadregionalnych wartościach kulturowych. Przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

- zakaz lokalizacji wszelkich inwestycji na terenach stanowisk o własnej formie krajobrazowej (cmentarzyska płaskie, cmentarzyska kurhanowe),
- uczytelnienie i ekspozycja w krajobrazie gminy stanowisk posiadających własną formę krajobrazową,
- zachowanie formy krajobrazowej i topograficznej,
- adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną miasta wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego.

❖ **Strefa W.II. częściowej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej**

Obejmuje stanowiska archeologiczne (osady, cmentarzyska płaskie) posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego miasta i budujące jej lokalną tożsamość. Przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

- wymóg przeprowadzenia na obszarach płaskich stanowisk (w zasięgu ich występowania) archeologicznych **badź ratowniczych wyprzedzających** proces zainwestowania terenu związany z pracami ziemnymi (takich jak: lokalizacja zabudowy, lokalizacja wszelkich inwestycji, zmiana funkcji i podziały terenu, melioracje, budowa systemów infrastruktury technicznej i dróg, zalesienia, orki itd.), w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi. Zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na

jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków). Po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany.

2. adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną gminy wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego.

❖ **Strefa W.III. ograniczonej ochrony archeologiczno – konserwatorskiej**

Obejmuje stanowiska archeologiczne (osady) posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego miasta i budujące jej lokalną tożsamość. Przyjmuje się następujące formalno-prawne kierunki ochrony:

1. wymóg przeprowadzenia na obszarach stanowisk archeologicznych badań interwencyjnych o charakterze **nadzoru archeologicznego** nad pracami ziemnymi realizowanego w trakcie procesu inwestycyjnego. Zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków).
2. po rozpoznaniu wartości kulturowych stanowisk archeologicznych na podstawie wyników archeologicznych badań interwencyjnych, w szczególnych przypadkach, może być niezbędne przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych, w zakresie określonym inwestorowi pozwoleniem Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków). Po zakończeniu badań archeologicznych teren będzie mógł być trwale zainwestowany.
3. adaptacja i włączenie w strukturę funkcjonalną miasta wartościowych elementów dziedzictwa archeologicznego.

Celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktyw pradziejowej przestrzeni osadniczej poprzez prowadzenie obserwacji archeologicznej nad realizacją robót ziemnych oraz badań archeologicznych, w przypadku zarejestrowania tychże reliktyw.

7. Określenie celu, zadań i kierunków działania wynikających z programu opieki nad zabytkami

7.1 Priorytety Programu Opieki nad Zabytkami

Priorytetem strategicznym gminnego programu opieki nad zabytkami jest określenie **działań zmierzających do zachowania i poprawy stanu dziedzictwa kulturowego miasta Lęborka. Ma to służyć podniesieniu świadomości tożsamości kulturowej a także jakości życia i atrakcyjności turystycznej miasta oraz jego promocji w regionie.**

Priorytet ten będzie realizowany w ramach dwóch podstawowych długofalowych zadań strategicznych:

1. Zachowanie dziedzictwa kulturowego w postaci historycznych układów urbanistycznych, zespołów i obiektów zabytkowych, historycznych założeń parkowych oraz przeciwdziałanie degradacji krajobrazu kulturowego,
2. Promocja dziedzictwa kulturowego i jego ochrony poprzez działania edukacyjne, dalsze rozpoznanie i dokumentację.

Działania inwestycyjne powinny być prowadzone tak aby stworzyć spójną całość powiązanych atrakcji turystycznych (zabytków, znalezisk archeologicznych, bazy rekreacyjnej, rozwiniętej infrastruktury kultury, turystyki aktywnej). Należy zwrócić uwagę na dużą ilość bardzo cennych elementów dziedzictwa średniowiecznego kulturowego. Przedsięwzięcia priorytetowe powinny w sposób komplementarny wpływać na stworzenie kompleksowej oferty turystycznej regionu oraz promocja miasta Lębork jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

W perspektywie wieloletniej cel nadrzędny można zrealizować poprzez priorytety:

- planowe, konsekwentne i kompetentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków,
- wykorzystanie walorów zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych jako czynnika wpływającego na rozwój i promocję,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność przestrzeni publicznych oraz zabytków dla potrzeb edukacyjnych, społecznych i turystycznych,
- wspieranie projektów pośrednio związanych z opieką nad zabytkami i zagospodarowaniem obiektów

zabytkowych.

7.2 Zadania i działania w zakresie opieki nad zabytkami

Program opieki nad zabytkami określa zadania i działania, które będą realizowane w czteroletnim okresie programowania na lata 2015 – 2018.

L. p.	Obszar działań	Zadania	Działania
A-Zadania o charakterze renowacyjnym i inwestycyjnym (zachowanie, wyeksponowanie, odtworzenie)			
1.	Mury obronne miasta średniowiecznego	Kontynuacja prac związanych z remontem średniowiecznych obwarowań miejskich	Prace mają objąć mury na odcinku od baszty Nr 12 w kierunku zachodnim, jako kontynuacja prac związanych z rewitalizacją murów miejskich.
2.	Budynek Muzeum w Łęborku	Prace remontowe i adaptacyjne	- Kontynuacja prac związanych z remontem pomieszczeń oraz wyposażeniem pracowni konserwatorskiej, remont piwnicy; - Działania mające na celu poprawę warunków przechowywania i eksponowania zabytków.
3.	Wieża ciśnień w Parku Chrobrego	Plan rewitalizacji wieży przeprowadzony w ramach projektu ożywienia Parku Chrobrego.	Adaptacja wieży ciśnień na funkcje usług turystyki – taras widokowy, pomieszczenia ekspozycyjne (w tym muzealne).
B-Zadania o charakterze naukowym i badawczym			
1.	Śródmieście – kwartał zachodni przy rynku	Wspieranie działań na rzecz inicjatywy powstania Centrum Dziedzictwa Kulturowego.	Przygotowanie wstępnej koncepcji Centrum Dziedzictwa Kulturowego oraz podjęcie działań archeologicznych w przypadku wdrożenia inwestycji do realizacji.
2.	Muzeum w Łęborku	Działania związane z poszerzaniem i usystematyzowaniem zbiorów	-Prowadzenie akcji pozyskiwania i gromadzenia zabytków pochodzących z przedwojennego Łęborka; -Prowadzenie kwerendy dotyczącej identyfikacji zabytków ruchomych i nieruchomych znajdujących się na terenie miasta; -Sukcesywne tworzenie opracowań naukowych dotyczących zbiorów muzealnych.
C-Zadania o charakterze promocyjnym i edukacyjnym			
1.	Teren całego miasta	Działanie w ramach programu promocji miasta	Utrzymanie i rozwój działu promującego problematykę dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków na stronie internetowej Miasta.
2.	Teren całego miasta	Upowszechnienie informacji o obiektach zabytkowych oraz ich lokalizacji	Realizacja zadania przy współudziale instytucji i organizacji działających na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego: - wykonanie spójnego oznakowania obiektów w języku polskim, angielskim i niemieckim, - wykonanie elementów promujących cechy zabytkowe miasta przy drogach wjazdowych; - działania badawcze i naukowe w ramach prac Muzeum w Łęborku.
3.	Teren całego miasta	Oznakowanie tras turystycznych	Przygotowanie spójnego systemu szlaków z wyszczególnieniem ich walorów przyrodniczych i kulturowych.
4.	Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	Oznaczenie w sposób trwały obiektów zabytkowych	Sukcesywne znakowanie tablicami (symbolami, informującymi o charakterze zabytkowym obiektu) budynków widniejących w Gminnej Ewidencji Zabytków, a będących własnością Gminy Miejskiej oraz zachęcanie do prowadzenia podobnych działań właścicieli pozostałych zabytków wpisanych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

5.	Teren całego miasta	Działania promocyjne i edukacyjne dotyczące zagadnień ochrony dóbr kultury	-Współpraca przy organizacji imprez promujących produkty i rzemiosła regionalne między innymi: organizacja warsztatów zanikających rzemiosł; - Współpraca z muzeum w Lęborku przy realizacji warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, konkursów promujących zabytki lęborskie; - Wspieranie akcji związanych z historycznym dziedzictwem miasta między innymi: Smaki Średniowiecza, Noc Muzeów, lekcje muzealne, itp.
6.	Teren całego miasta	Działania wydawnicze zwiększające wiedzę o ochronie dóbr kultury wśród mieszkańców i gości gminy	-Współpraca przy przygotowaniu wydawnictw dotyczących obiektów historycznych w formie: kalendarzy, albumów itp.; - Współpraca przy przygotowaniu przewodnika po zabytkach zawierającego informacje o atrakcjach turystycznych, szlakach, tradycjach i legendach lokalnych; - Współpraca z regionalnymi mediami w celu promocji zabytków i upowszechnienia działań związanych z opieką nad zabytkami.
7.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	Wspieranie działań na rzecz utrzymania zabytków w dobrym stanie	Organizowanie spotkań z właścicielami obiektów w celu oceny stanu obiektów i potrzeb związanych z ochroną i konserwacją zabytków.
D-Zadania o charakterze organizacyjno-prawnym			
1	Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	Sukcesywne wzbogacanie i uzupełnianie kart obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków	Rozszerzenie kart o opis i dokumentację wizualną (np. fotograficzną, rysunkową, itp.).
2	Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	Udostępnienie informacji w zakresie ochrony obiektów zabytkowych	- Informowanie właścicieli obiektów o prawach i obowiązkach związanych z ochroną budynków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków; - Informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskiwania środków finansowych.
3	Obiekty ujęte w Rejestrze Województwa Pomorskiego	Udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach zabytkowych	- Coroczne zapewnienie środków w budżecie miasta.
4	Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	Opracowanie spójnego systemu ochrony obiektów zabytkowych, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań estetyczno-architektonicznych	- Działania realizowane we współpracy z projektantami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - Sukcesywne uwzględnianie w zmienianych lub nowo opracowywanych planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego zagadnień ochrony dziedzictwa kulturowego.

8. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

„Gminny program opieki nad zabytkami” jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących: inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program został opracowany na okres czterech lat i stanowi dokument uzupełniający w stosunku do innych aktów planowania. Z realizacji zadań „Gminnego Programu” co dwa lata Burmistrz Miasta zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdań i przedstawienia ich Radzie.

Opracowanie i uchwalenie „Gminnego Programu” nie powinno być traktowane jedynie, jako realizacja przez Gminę zadania ustawowego. Program służyć ma rozwojowi miasta Lęborka, poprzez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania

atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych.

Głównym odbiorcą programu jest społeczność lokalna, która winna odczuć bezpośrednio efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli i użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców, gdyż zachowane i należycie pielęgnowane dziedzictwo kulturowe wyróżnia obszar miasta i przesądza o jego atrakcyjności.

9. Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prócz określenia zasad i form ochrony i opieki nad zabytkami porusza także zagadnienia finansowania prac przy zabytkach z udziałem środków państwa. Pomoc finansową państwa mogą uzyskać prace prowadzone wyłącznie w obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Obowiązującym wyznacznikiem sposobu finansowania opieki nad zabytkami są zasady zawarte w rozdziale 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 1446, z późn. zm). Nakładają one obowiązek finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku na osobę fizyczną, lub inną jednostkę organizacyjną w tym także na jednostki z sektora finansów publicznych, posiadające tytuł prawny do zabytku.

Art. 71. ust. 2 wspomnianej ustawy określa, że sprawowanie opieki nad zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich, budowlanych dla obiektów, których właścicielem lub użytkownikiem jest samorząd, stanowi zadanie własne samorządu, jednak art. 73 mówi, że osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego lub inne jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku mogą ubiegać się o dotacje celową z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Dotacje takie przyznawane są przez:

- - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programów Operacyjnych;
- - Wojewodę ze środków pozostających w dyspozycji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków właściwego dla terenu, na którym zlokalizowany jest obiekt zabytkowy wpisany do rejestru zabytków. Zaznaczyć przy tym należy niezależność tych źródeł finansowania.

Kolejnym ze źródeł finansowania są:

- - Budżet Samorządu Województwa Pomorskiego;
- - Fundusz Kościelny;
- - Fundusz Ochrony Środowiska;
- - Środki Unii Europejskiej.

Program powinien pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe. Współpraca środowisk samorządowych, konserwatorskich i lokalnych przy realizacji „Gminnego Programu” przynieść powinna wszystkim stronom wymierne korzyści: zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń, polepszenie stanu zachowania obiektów zabytkowych, zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych, rozwój społeczno-gospodarczy.

Program wykorzystywany może być przez inne jednostki samorządu terytorialnego, środowiska badawcze i naukowe, właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych, a także osoby zainteresowane kulturą i dziedzictwem kulturowym.

Przy realizacji działań zawartych w niniejszym dokumencie zakłada się współpracę z instytucjami samorządowymi, oświatowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi.

